

sami resnice, smo mi jako previdni, ker tudi temu Slomškarju ne verjamemo — ničesar. — Danes dostavljamo: Temu Slomškarju je težko kaj verjeti, ker se piše ta „ugledni“ Slomškar — Smrdel! — Katehet Čadež naj se torej pomeni z gospodom Smrdelom, ki je tako vlijuden in priazen, da razčene vse skrivnosti. Če ni vse res, o čemer baburi dični gospod Smrdel, naj ga pouče o božjih postavah, saj je sedaj v pravih rokah. — Dostavljamo še to-le: Vsega spoštovanja vredni gospod Smrdel bo brez skrbi sam iz lastnega nagiba poskrbel, da ga bodo kmalu prav spoznali. In končno dostavljamo še to-le: Velepošteni korektor šolskih tiskovin je iz „Učiteljske tiskarne“ vrgel samega sebe, iz „Katoliške tiskarne“ ga bodo pa drugi. Potem bo konec njegove gloriole, njegovih čenčarij pa še ne!

Ta pa zna!

Na obnem zboru „Vdovskega društva“ zadnji terek je bil glavni „macher“ dobropoljski Štrukelj, ki je na cente prodajal svojo netečnost in neučitost. Sedaj razumemo, zakaj so svetega moža svoje dni na Robu iz šole metali, da je potem prišel k nam iskat pomoči in podpore! Štrukelj pa je tudi pokazal, da je popoln analfabet, kar se tiče čitanja bilanc. V bilanci ob koncu društvenega leta 1910. je grajal točko 3. (knjižica „Glavne posojilnice“ v znesku K 1696:60 K), češ, kako more društvo izkazati to knjižico med aktivni, ko je „Glavna“ v konkurzu! — Tov. blagajnik je potrpežljivo poučil Štruklja, da je bilanca sestavljena za dan 31. decembra 1910, ko „Glavna“ še ni bila v konkurzu, ki ga je napovedala šele leta 1911. Štrukelj je vedno bolj lezel pod mizo. Ko je tov. predsednik še omenil, da je sedaj dotična knjižica v rokah Mestne hranilnice ljubljanske, ki ni prekinila obrestovanja, je dobil Štrukljev gospodarski talent smrtni udarec. Nekdo zborujočih je čisto umestno zaklical: „Štrukelj ne zna čitati bilanc, kako jih pa šele sestavlja?“ — Tudi ugledni Jernej, bivši podpredsednik „Zaveze“, je nekaj rentail; razumeti je bilo, da predlaga, naj se računi ne odobro. Doživel pa je tisto blamažo kakor l. 1898. z znanim svojim slavnostnim „govorom“ v „Narodnem domu“: izmed 15 navzočih Slomškarjev so glasovali za njegov predlog samo — trije, med temi seveda tudi značajni Jeglič, Nepomuški, ki je od jeze prevrgel kozarec po mizi. Kakor se vidi, tudi Slomškarji primerno spoštujejo svoje dične voditelje! Posebno glasan je bil tudi domžalski Kuhar, oficir v rezervi, ki ima ravno sedaj nekaj otepavanja s sodiščem! Ko ta zadeva v vsi svoji čednosti dozori, ne bo imel opraviti samo z nami, ampak tudi s tisto oblastjo, ki zna odstriči zlate oficirske zvezde! Vsakemu svoje!

Dvoboj.

Dva dična brata Slomškarja Karolus in Antonius izkušala dokazati svoj sta estetiški okus. Prijela sta se tiskovin in jih odnesla v Črni dom, da od obeh poštenosti odvrne se vsakteri dvom. Sedaj nastane dirindaj: komu obeh prvenstvo gre — naj li zasluge prvega, naj drugega se proslavi? In dična brata Slomškarja v lase si naglo skočita, v dvoboju ljutem za uho drug drugega brž počita. Z zobmi se obdelujeta, ker jima vera brani meč, objedata se, snedata — oh, ni li kazni že preveč?! Ne! — Z mesom, kožo in kostmi drug drugega pogoltno glad. Od živih dveh krepostnikov ostane le spomin in — smrad! „Slovenec“ sem v odgovor to prežalostno balado vbral. V svarilo dvobojevnikom napisal vdani Fičefal.

Slovenska Šolska Matica.

Slovenska Šolska Matica pripravlja za leto 1911. petero knjig in sicer:

1. Pedagoški Letopis XI., ki bo obsegal poleg drugih člankov in poročil spis Fr. Milčinskega o otroškem varstvu.

2. Zrakoplovstvo. Prof. Zupančič v Gorici je opremil svoj izborni spis z lepimi ilustracijami.

3. Zgodovina Slovencev, 3. (zaključni) snopič, v katerem pripoveduje pisatelj našo zgodovino 19. stoletja.

4. Šola in dom, 3. (zaključni) snopič.

5. Lavtarjevo ukoslovje računanja, 3. snopič.

Za prihodnja leta je deloma že sestavljen načrt S. Š. M. Izdati namerava „Ustavoznanstvo“, „Slovenski metuljar“, „Botaniški ključ“, „Telovadne igre s pesmimi in napevi“, „Zemljepisni pouk“ itd. Ti spisi so deloma že v rokopisih pripravljeni, deloma je odbor zaradi njih s pisatelji v dogovoru.

Letos priredi S. Š. M. počitniško potovanje na jug. Priglasilo se je že blizu 40 udeležencev.

Slovenska Šolska Matica namerava izdati zbirko vzornih prigodnic, pesmi za otroške deklamacije. Uredništvo te zbirke je prevzel dr. Fr. Ilešič. Kdor želi sodelovati s svojimi prispevki in nasveti, naj se blagohotno javi uredniku.

G. prof. Franc Orešec v Gorici je pristopil Slov. Šol. Matici kot ustanovnik in daroval razen tega 50 K v Matične namene. G. Orešec je prvi član-dobrotnik, ki se je spomnil z znamenitim darom S. Š. M. Odbor mu izreka presrečno zahvalo.

Mariborska „Posojilnica“ je poslala S. Š. M. letos zopet 50 K. Zavodu, ki leto za letom izdatno podpira S. Š. M., izreka odbor presrečno zahvalo.

Dr. Pivko.

Tovariši, tovarišice!

Navada je, da praznujemo 5, 10 ali večletnico svojega službovanja skupno. Tovariši, ki so maturirali leta 1901., imajo letos (1911) ravno 10 letnico svojega službovanja. Istotako tovarišice. Do zdaj pa je bilo tako, da so se zbrali tovariši in tovarišice le z enega učiteljskega. Opustimo to, združimo se vsi tisti z vseh učiteljskih, tovariši in tovarišice, ki so maturirali l. 1901., na skupen sestanek. Po mojem mnenju naj bi se zbrali v Ljubljani meseca julija po sklepu šol. leta. Predlagam pa Ljubljano tudi zato, ker bodo ravno ob istem času, kakor čujem, zborovali v Ljubljani vsi napredni abiturienti letošnjega leta z vseh učiteljskih. Da bi bilo to velikega pomena za medsebojno spoznanje, menda ni treba mnogo govoriti. Obračam se do naprednih tovarišev, ki imajo letos 10 letnico svojega službovanja s prošnjo, da izreko svoje predloge in mnenje v „Učit. Tov.“ o tej zadevi.

Tovariški pozdrav!

Sp. Škofije, 13. IV. 1911.

Jos. Bertok.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonošno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani. registrovana zadruga s omejenim jamstvom.

Promet do konca marca K 91.834:30.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znakih. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2. — 1/3. popoldne in vsako soboto od 6. — 7. zvečer.

Slovenici!

Slovenska javnost gotovo ni poučena, kako se godi ubožnim slovenskim visokošolcem v Pragi, saj drugače skoraj ni možno razlagati si, kako da je toliko prošelj, ki jih je letos poslalo „Slovensko podporno društvo v Pragi“ v našo domovino, ostalo neuslišanih. Premnogo jih je, ki menijo, da slovenski visokošolec v slovanski Pragi ne [more trpeti pomanjkanja. To pa je velika zmota, ki jo moramo slov. javnosti enkrat pojasniti.

Naša javnost se je navadila presojati slovensko dijaštvo po onih redkih izjemah slovenskih študentov, ki so v srečnem položaju, da jim ni treba skrbeti samim za vsakdanji kruh.

Po teh navadno sodi ves stan, a ne vidi onih, ki sede doma pri knjigah, ki pa ne morejo vkljub trdni volji napredovati v svojih študijah, ker jih morita glad in skrb za existenco. Te naše mlade inteligente naj ima slovenska javnost vedno pred očmi, naj jim s svojo znano radodarnostjo olajša trdo življenje in naj pokaže, da je človekoljubja med slov. ljudstvom.

Slovenskemu študentu je praško podporno društvo edino zavetišče, zakaj od drugod ni dobiti nikjer podpore. Čehi imajo sami mnogo svojih ubožnih dijakov, ki so jih predvsem dolžni podpirati, zakaj vsak narod je dolžan skrbeti najprej za svojo mladino. Na Dunaju in v Gradcu je poleg podpornih slovenskih društev še več dobro založenih podpornih fondov in društev, kjer slovenski študent le dobiva časih kako skromno podporo. Na Dunaju in v Gradcu je več ustanov za slovenske visokošolce, v Pragi pa nobene.

Tako ima slovenski visokošolec v Pragi res težko gmetno stališče, in vendar je nujno zaleteti, da bi vsak slovenski dijak študiral na slovenskih visokih šolah v Pragi. Ne sme se nas napačno razumeti. Nismo hoteli s tem reči, da naj slovenska javnost podpira samo Praško podporno društvo, ampak smo hoteli samo s par primerami predočiti obupen položaj ubožnega slovenskega dijaka v Pragi; o ostalem pa smo mnenja, da se vse premalo podpirajo naša podporna društva, zlasti premalo pa Praško podporno društvo. Rodoljubi slovenski, vzemite letna poročila v roke in prepičate se, koliko je še prostora tam za one, ki bi skoro lažje dali kako malo podporo, nego pa oni zvesti ljubitelji naše pridne mladine, ki so zaznamovani v imeniku.

Koliko lepih in zdravih idej je prineslo že slovensko dijaštvo iz Prage v domovino! Smoteno narodno delo, ljudske knjižnice itd., so njeno delo. In vedno ji kliče: mladina, delaj, pomagaj, domovina je v nevarnosti! Slovenski dijak si je prav v zadnji dobi dobro svest svojih dolžnosti do svoje domovine tudi v tujini, ali ravno tako imajo Slovenci v domovini dolžnost do svoje mladine, četudi niso nikjer zapisane. Najmanj, kar mora slovenski dijak zahtevati od domovine, pa je, da ga ne pušča umirati od gladi tam, kjer naj zbira duševnih moči, da bo kdaj mogel uspešno in z veseljem delati za svoj narod. — Slovensko dijaštvo dela in hoče vedno delati za svoje ljudstvo. Domovina! Stori tudi ti odslej več za svoje visokošolsko dijaštvo, nego si storila do zdaj!

Darove sprejema: Dr. K. Šebesta, Praga II. Spolena ul. 9.

Za klub slovenskih tehnikov v Pragi

Jože Jelenec, tč. predsed.

Za slov. akad. društvo „Ilirija“ v Pragi

Vane Radej, tč. tajnik.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Narodna Šola je imela dne 18. aprila t. l. v Narodnem domu v Ljubljani svoj 38. občni zbor. Poročilo prihodnjic.

Vdovsko društvo je imelo dne 18. aprila t. l. svoj 49. občni zbor v Narodnem domu ob udeležbi 60 članov. Slomškarjev je bilo 15, na čelu Štrukelj, Ravnikar in Jeglič. Štrukelj je govoril o najslabši stranki in tako zavlekel politiko v strogo stvarno debato, pa je doživel strahovit poraz. Izvoljen je bil stari odbor. Poročilo prihodnjic.

Kranjsko.

Slovensko učit. društvo kočevskega okraja ima svoje glavno letošnje zborovanje dne 4. maja ob 10. uri dop. v Bibnici.

Na dnevnem redu je razen običajnih točk predavanje društvenega predsednika o alkoholnem vprašanju ter predlogi in nasveti k temu „Kako deluj moderna šola za telesni razvoj mladine“ v smislu poziva „Zaveze“ v 9. štev. let. „Učit. Tov.“

Vse društvenike, zlasti pa na novo nastavljene tovarišice in tovariše vabi najljubnejše k udeležbi

F. Štefančič, t. č. predsednik.

Štajersko.

Slovenjebistriško učiteljsko društvo priredi v četrtek, 4. dan maja t. l., izlet v Studenice pri Poljčanah.

Predava profesor dr. Matej Potočnik o ustavoznanstvu v ljudski šoli.

Velevažne stanovske zadeve nam dajejo povod, da k temu sestanku vabimo najprijaznejše tudi tovarištvo iz sosednih okrajev.

Izleti v Studenice iz prejšnjih let so gotovo še marsikateremu v prijetnem spominu. Torej na veselo snidenje ob zelenem Boču!

Za društveni odbor

Joško Koki, t. č. predsednik.

Politiški pregled.

* **Dohodki vladarjev.** Ob priliki razmotrivanja civilne liste, ki jo dobiva nemški cesar kot pruski kralj, prinašajo berlinski listi pregled dohodkov raznih vladarjev: Rusija 34.200.000, Avstrija 19.238.000, Turška 16.274.000, Pruska 15.719.000, Italija 12.800.000, Angleška 11.600.000, Španska 7.400.000, Japonska 6.500.000, Bavarska 5.403.000, Saška 4.167.000, Belgija 3.500.000, Holandska 2.100.000, Virtemberska 2.000.000, Norveška 500.000, Črnagora 200.000 mark.

* **Prihodnji mirovni kongres.** Listi poročajo, da se bo prihodnji mednarodni mirovni kongres vršil na Dunaju leta 1912. Letos je kongres v Rimu. Da bi le ne ostalo pri samih besedah!

* **Nemški šulferajn.** Vodstvo nemškega šulferajna je imelo v Šleski Opavi seje, na katerih se je bavilo pred vsem z vprašanjem ohranitve jezikovne meje. Poleg rednih prejemkov je dobilo vodstvo še okroglo 450.000 K iz Rosseggerjevega sklada za vzdrževanje šol in otroških vrtcev na nemško-českih in nemško-poljskih mejah.

* **Letošnji kongres čeških katolikov** se bo vršil v Olomucu, in sicer od 12. do 15. avgusta t. l.

* **Ban Tomašić pojde?** Iz Zagreba javljajo, da poda ban Tomašić v najkrajšem času svojo demisijo. Na to vest poročajo iz Budimpešte: Tudi v ogrskih opozicijskih krogih potrjujejo zagrebško poročilo, da dr. Tomašić ne bo več dolgo hrvaški ban, ker je očitno pred vsem svetom, da ni v stanu pridobiti si večine.

* **Vatikan dementira.** Listi so prinesli vest, da je papež izdal motu proprio, v katerem prepoveduje duhovščini na Nemškem nositi civilno obleko in obiskovati kavarne in gledališča. V vatikanskih krogih zatrjujejo, da je to izrodek fantazije in da ni tak motu proprio nikdar izšel.

Učiteljski konvikt.

Volllo. Dne 25. marca t. l. v Št. Vidu nad Vipavo zamrlj upokojeni učitelj Štefan Francelj je volil Učit. konvikta v svoji oporoki 200 K. — Čast spominu vrliga tovariša, ki ni še v zadnjem trenutku svojega trudapolnega življenja pozabil našega konvikta!

Učiteljski vestnik.

Naše rak-rane.

Poljsko učitelstvo trpi na podobnih nedostatih kakor naše. „Škola“ se namreč čisto pritožuje, kako zanemarljivo velik del poljskega učiteljskega društva svoje pedagoške in stanovske liste, ki jih marsikateri učitelj sploh ne čita. Teško je urednikom, ko izpovedujejo, da se sliši najmlajši učiteljski tovariš, stopajoč iz učiteljskega vrste, prav malo zanimajo za svoje bogato pedagoško slovo in da velik del sploh nima nobenega veselja do čitanja, niti do čitanja leposlovnih del. „Popotnik“ 1911; št. 3, str. 90.

Nezdrave razmere.

Ne zadošča nam le, da konstatujemo dejstvo: pri vsaki posledici hočemo iskati nje izvor in hočemo dobiti vzrok nezdravim razmeram.

Ze tu pa budi povedano, da nočemo nikogar opravičevati pred lenobo, tudi sebe ne, in najodločneje obojamo one pojave v našem stanovskem življenju, ki se enačijo z indiferentizmom, ki pa niso nič drugega, nego znaki — duševnega ubožstva in nesposobnosti.

Neki boljši poznavalec naših šolskih in stanovskih razmer je ob priliki opisovanja učiteljskega nadaljnega izobraževanja napisal tudi sledeče pikre besede: „Das Streben nach Fortbildung ist bei einigen Lehrern ziemlich rege; bei vielen ist jedoch nicht viel zu merken oder geht es bei der Jagd nach Nebenverdiensten gänzlich verloren.“

To je prvi vzrok naših neuspehov, in če ostajamo pri tem, lahko popolnoma z mirno vestjo prepuščamo vso odgovornost naši vladi, ki se ne potruji niti toliko, da bi posredovala, da se izvedejo posamezne točke šolskega zakona, kar bi opomoglo tem nedostatom.

Drugi vzrok temu dejstvu je to, da po dobivanju take izobrazbe, kakor jo prejema dandanes učitelstvo na naših učiteljskih, ni mogoče zahtevati temeljitega pedagoškega študija, ker je predpogoj strokovnemu študiju zadostna splošna izobrazba.